

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 39/2014 rd

Inrikesministeriets utredning om genomförandet av nödcentralsreformen

Till inrikesministeriet

INLEDNING

Remiss

Inrikesministeriet lämnade den 10 december 2014 en utredning om genomförandet av nödcentralsreformen (HAO 8/2014 vp) till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- direktör för IT-näten Pekka Tulokas, inrikesministeriet, räddningsavdelningen
- direktör Martti Kunnasvuori, Nödcentralsverket.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- finansministeriet
- Birkalands sjukvårdsdistrikt
- Finlands Kommunförbund
- Svenska Finlands folkting
- Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- Förbundet för Akutvård i Finland rf
- Finlands Läkarförbund
- Finlands Brandbefälsförbund ry
- Suomen Pelastusjohtajat ry
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf
- Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Bakgrund

Med nödcentralsverksamhet avses att nödmeddelanden inom räddnings-, polis- samt social- och hälsovårdsväsendets område som kräver brådskande hjälp tas emot och behövlig hjälp larmas. Statsrådet lämnade den 4 december 2007 en redogörelse om nödcentralsreformen (SRR 3/2007 rd). Enligt redogörelsen ska nödcentralsverksamheten utvecklas och verksamhetens produktivitet höjas genom strukturella reformer. Inrikesministeriet slog den 15 maj 2009 fast de strategiska riktlinjerna för utvecklingen av nödcentralsverksamheten.

De centrala elementen i nödcentralsreformen utgörs av modernisering av lagstiftningen, utveckling av ledningsstrukturerna, sammanslagning av nödcentraler, utjämning av nödcentralernas arbetsbörda, riksomfattande harmonisering av centralernas rutiner och processer samt utveckling av ett gemensamt informationssystem för nödcentraler (Erica). Efter 2009 har antalet nödcentraler minskat från femton till sex. Samtidigt har ett riksomfattande koncept för centralerna införts.

Det främsta måttet på hur väl reformerna lyckats har varit hur snabbt nödsamtalen har besvarats. År 2006 besvarades 71 procent av samtalerna inom 10 sekunder. Siffran steg till 91 pro-

cent 2009, och under perioden 2012—2014 har den stigit ytterligare till 92—95 procent. År 2006 besvarades 83 procent av samtalen inom 30 sekunder, medan motsvarande siffra för 2014 var 98 procent.

Mot denna bakgrund menar utskottet att nödcentralsreformen uppfyllt målen på ett utmärkt sätt. Utskottet understryker att denna positiva utveckling inte får äventyras genom kortsiktiga sparbeslut som avsevärt försvagar denna ytterst centrala medborgarservice. Samtidigt vill utskottet påpeka att hjälpen till allmänheten inte enbart är beroende av hur snabbt nödsamtalen besvaras. Det är också av största vikt att man utifrån riskbedömningen snabbt kan skicka ändamålsenlig hjälp.

Nödcentralsverksamhetens resurser

Anslagen till nödcentralerna uppgick 2007 till cirka 48 miljoner euro. Åren 2008—2012 var anslagsnivån 54—59 miljoner euro, medan den 2013—2014 var cirka 65 miljoner euro. För 2015 har cirka 53 miljoner euro budgeterats. I ramen för 2016—2018 har anslagen skurits ned till 2007 års nivå och är 48 miljoner euro.

Enligt utredning till utskottet innebär den föreslagna budgetnedskärningen att nödcentralsoperatörernas arbetsinsats måste minskas med över hundra årsverken under de tre närmaste åren. År 2015 väntas antalet årsverken uppgå till 648. Målet för 2016 är 552 årsverken och för de två följande åren 546 respektive 535 årsverken.

I praktiken betyder nedskärningarna att antalet nödmeddelanden som varje operatör måste ta emot ökar med en fjärdedel. Utfallet år 2014 var 7 800 samtal per operatör, och målsättningen är att år 2016 nå upp till 9 600 meddelanden. Det kommer att leda till en negativ utveckling för svarstiderna. Enligt uppskattningar kommer andelen samtal som besvaras inom 10 sekunder att sjunka till 80 procent 2016—2018. Det är enligt utskottet inte acceptabelt.

Nödcentralsverket besväras också av stora IT-problem. Den linje statsförvaltningen gått in för angående IT-projekt märks enligt utredning i nödcentralsverksamheten mer än i genomsnitt. Bland de förändringar som skett under nödcen-

tralsreformen kan nämnas de nya IT-servicecentralerna, fokuseringen på informationssäkerhet och inrättandet av förvaltningens säkerhetsnät (TUVE).

Nödcentralernas IT-kostnader uppgick 2006 till cirka 4,7 miljoner euro. I år är motsvarande siffra 10,3 miljoner euro. När myndigheternas gemensamma informationssystem för nödcentraler Erica tagits i drift kommer IT-kostnaderna enligt Nödcentralsverkets uppskattning att ligga på cirka 12—13 miljoner euro under åren 2016—2021.

Avsikten var ursprungligen att Erica skulle tas i drift före utgången av 2015, men enligt uppgift kommer tidsplanen inte att hålla. I stället siktar man nu på att införa systemet under 2016. Förseningen leder till att det gamla systemet (ELS) måste underhållas jämsides med det nya. För Nödcentralsverket innebär förseningen åtskilliga miljoner euro i extra IT-kostnader, men någon finansiering för detta har inte avsatts. Enligt uppgift till utskottet är Erica-systemet en förutsättning för att nödsamtal ska kunna överföras mellan nödcentralerna vid belastningstoppar.

Sammanfattning

Utvecklingen av Nödcentralsverket är ett långsiktigt arbete. Nödcentralsverket måste kunna erbjuda samma servicenivå i hela landet, dock med beaktande av specifika regionala behov. Utskottet understryker att det viktigaste i det utmanande budgetläget är att stabilisera nödcentralsverksamheten så att servicen kan tryggas på båda nationalspråken och att svarstiden för nödsamtal är så kort som möjligt.

Målet för svarstiderna måste enligt utskottet vara att 90—95 procent av samtalen besvaras inom 10 sekunder och att minst 95 procent av samtalen besvaras inom 30 sekunder. Detta kräver i sin tur tillräckliga personalresurser. Enligt utskottets uppskattning kan Nödcentralsverket nå de angivna målen med en personalresurs på cirka 650 årsverken. Med hänsyn till löne- och IT-kostnaderna bör nödcentralsverksamheten anvisas en ram på 53—54 miljoner euro i stället för föreslagna 48 miljoner euro.

Ställningstagande

Förvaltningsutskottet föreslår

*att inrikesministeriet beaktar det som
sägs ovan.*

Helsingfors den 6 mars 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
vordf. Mika Kari /sd
medl. Satu Haapanen /gröna
Anne Holmlund /saml
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst
Elsi Katainen /cent

Timo V. Korhonen /cent
Antti Lindtman /sd
Tapani Mäkinen /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Ari Jalonen /saf
Mikael Palola /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.